

ERFGOEDPLATFORM GEMEENTE HEUMEN

Het graffiti project in Heumen en lessen op de basisscholen

In de week van 22 tot 26 mei heeft graffiti kunstenaar Moris uit Wijchen twee afbeeldingen van het kasteel Heumen aangebracht op twee pijlers van de brug over de Maas bij Heumen. Vanaf de wandel/fietsroute heb je een mooi zicht op twee beelden van het kasteel Heumen.

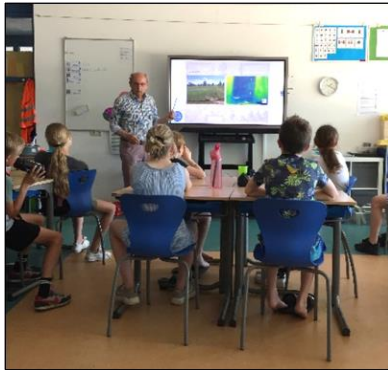
Op de linker pijler het kasteel zoals het eruit zag in 1580. Enkele jaren later werd het kasteel door de Spanjaarden deels verwoest. De ander pijler wordt gesierd met een afbeelding van het kasteel rond 1800. Het kasteel was toen veranderd in een kasteel-landhuis.

Het eerste idee over dit project dateert van ruim 2 jaar geleden. Het idee is in de week gelegd bij de Werkgroep Heerlijkheden Overasselt en men was meteen enthousiast. We hebben vervolgens de gemeente over onze plannen geïnformeerd en Rijkswaterstaat benaderd voor goedkeuring. Die goedkeuring kwam een paar maanden later en Hans van Lanen en ik hebben daarna een aanvraag opgesteld voor het Fonds voor Cultuurparticipatie. Deze aanvraag steunde op twee sporen, het graffiti project en het ontwikkelen van een (geschiedenis)les voor basisschoolleerlingen van groep 7 en 8. In januari van dit jaar kregen wij groen licht: geld voor het graffiti project en een bijdrage om ons voor de les te laten begeleiden door een educatiespecialist van Erfgoed Gelderland.

Nieuwsbrief 18 – juli 2023

Moris is met zijn voorbereiding begonnen aan de hand van bestaande tekeningen van het kasteel van René Reijnen. Wij zijn de les gaan voorbereiden over 'De Tachtigjarige Oorlog in 1602 en wat is er aan sporen terug te vinden in je eigen dorp'. Ben Bregman van Erfgoed Gelderland, Hans van Lanen, Cobie Gerritsen en ik zijn een aantal keren bij elkaar gekomen om te brainstormen over de les. Er is een mooie, interactieve les uitgerold voor de groepen 7 en 8. De les werd gegeven op de basisscholen van Heumen, Overasselt en Nederasselt. Het ligt in de bedoeling om ook de scholen in Malden erbij te betrekken.

Als inleiding bekeken de leerlingen in Overasselt eerst een 'Klokhuis'-filmpje over de Tachtigjarige Oorlog. Het eerste deel van de les ging over de 400 jaar oude omsingelingslinie rondom de stad Grave die voor een deel door onze dorpen liep. We lieten verschillende moderne onderzoeksmethoden zien, gecombineerd met een oude kaart en een dagboek, om sporen uit die tijd terug te vinden. Hoe zag het leger van Prins Maurits met 23.000 soldaten eruit en wat hadden ze voor wapens? De kinderen kregen musketkogels en een echte kanonskogel in handen. Ze kregen de vraag voorgelegd, 'kan zo'n leger in twee weken een 2 meter hoge aarden wal van 25 km maken?' Met enig rekenwerk kwamen zij eruit. Het tweede deel spitste zich in Overasselt toe op de zoektocht m.b.v. een oude en een nieuwe kaart naar de locatie van de schans uit 1602. Na de les hebben wij met zijn allen die plek bezocht die maar 100 m van hun school ligt. In Heumen en Nederasselt gaven wij informatie over 400 jaar oude sporen in hun dorp en starten wij samen de zoektocht naar de bootbruggen die bij Overasselt/Nederasselt hebben gelegen.

De graffiti kunstenaar Moris heeft na het bezoek van kinderen van basisschool St. Joris aan de pijlers aansluitend een graffiti les gegeven op school. De kinderen mochten allemaal hun eigen kunstwerk maken m.b.v. spuitbussen. Een geslaagde onderneming!

Frank Oerlemans

De Vuurvogelschool I in Malden

Op dit moment worden nogmaals de mogelijkheden onderzocht voor herontwikkeling van de Vuurvogel aan de Veldsingel in Malden.

Er worden twee mogelijkheden naar voren gebracht, namelijk om woningbouw op dit terrein te realiseren zonder behoud van dit bijzondere gebouw en ten tweede, waar de werkgroep Rood al vanaf het begin voor gestaan heeft, om de Vuurvogelschool I te behouden in de oorspronkelijke staat, met daaromheen woningbouw. Het schoolgebouw kan dan geheel opgenomen worden in de uit te werken

plannen. De invulling van dit gebouw zou dan een vorm van wonen of andere bestemming kunnen krijgen. Zodra de resultaten bekend zijn eind van dit jaar, worden die gedeeld met omwonenden, raadsleden en de werkgroep Rood van het Erfgoedplatform.

Open Monumentendag 2023

De werkgroepen in onze dorpen zijn al druk bezig met de voorbereidingen van een mooi programma voor 9 en 10 september 2023. Evenals vorig jaar zijn de molens, kerken en monumenten geopend voor publiek. Ook zijn er fototentoonstellingen en excursies op diverse plaatsen.

Het landelijke thema voor dit jaar is: 'Levend erfgoed'. Dit staat voor de culturele gebruiken, tradities en ambachtelijke vaardigheden die mensen van huis uit hebben meegekregen en die zij op hun beurt doorgeven. Dit soort erfgoed is voortdurend in beweging en verandert met de tijd mee. Het geeft een gevoel van eigen identiteit en continuïteit.

Wij nodigen u graag uit om deze dagen de activiteiten in onze vier dorpen te bezoeken.

Er wordt een programmaboekje samengesteld dat u gratis kunt afhalen bij diverse adressen in onze gemeente.

Watersnood Maas en Waal 1926

In de Nieuwsbrief van april jl. meldden wij reeds dat er een werkgroep is gestart om te herdenken dat op Oudjaarsdag 1925 de Maasdijk doorbrak bij Nederasselt. Als gevolg daarvan liep heel Maas en Waal onder water. Veel vee verdronk en mensen zaten maandenlang zonder huis. Inmiddels heeft de Historische Vereniging Tweestromenland de werkgroep onder haar vleugels genomen. De bemensing van de werkgroep wordt gestaag uitgebreid met mensen uit het hele gebied. Het plan is alle dorpen te vragen een herdenkingspunt aan te wijzen of te maken, waar vervolgens een fietstocht langs zal worden ontworpen. Wordt vervolgd!

Heumen aan het water bijgewerkt

De afgelopen maanden is het project *Heumen aan het water* bijgewerkt en aangevuld met nieuwe informatie. Het betreft dan vooral maatregelen die het milieu ten goede komen. Zo is er aandacht voor aquathermie, de mogelijkheid om met Maaswater een warmtenet te maken en de mogelijkheid om natte landbouw te gaan doen. Natte landbouw wil zeggen dat bijvoorbeeld lisdodden gekweekt kunnen worden die als isolatiemateriaal verwerkt kunnen worden en een speciale rietsoort die in constructies mee kan helpen om het volume aan beton te reduceren. Eerlijk is eerlijk, dit hebben we niet zelf bedacht maar zijn hierop attent gemaakt door de ‘overbuurman’, het bedrijf Smals dat bouwgrondstoffen levert.

Omgevingsvisie gemeente Heumen

Zoals alle gemeenten in Nederland zal de gemeente Heumen een visie opstellen voor de gehele fysieke omgeving. Deze visie moet uiteindelijk allerlei losse deelvisies gaan vervangen. Na een uitgebreid proces met participatie van veel partijen, zoals ook ons Erfgoedplatform, is nu de conceptvisie gepubliceerd. In dit concept komt het erfgoed er bekaaid af, vindt het Erfgoedplatform. We zullen voor de gemeente ons standpunt uitzetten, in de hoop dat ons erfgoed alsnog beter op de kaart komt.

Veteranendag

Binnen de gemeente wordt jaarlijks een veteranenbijeenkomst georganiseerd waarop respect wordt betoond aan de militairen die zich voor oorlogs- of vredesmissies hebben ingezet. Op 16 juni jl. waren ruim 20 van de in onze gemeente wonende veteranen aanwezig bij de ontvangst door de burgemeester op het gemeentehuis en de ceremoniële opening van een anjerperkje aldaar. In het programma was ook een bustocht opgenomen die het gezelschap vervoerde tussen de beide bruggen binnen onze gemeente die in WOII van groot belang waren.

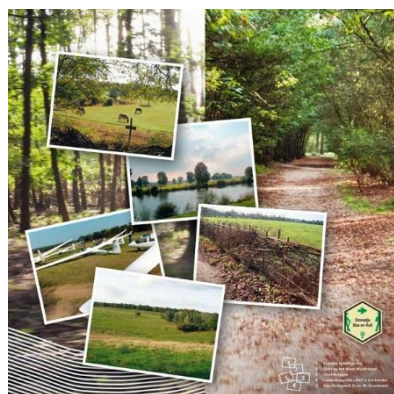
De sluisbrug in Heumen is bijzonder omdat die zowel in 1940 als in 1944 onbeschadigd in handen kwam van het aanvallende leger.

Foto: collectie Heumen in Beeld

Voor de brug in Grave gold dat alléén voor 1944. In het Kazemattenmuseum wordt de herinnering aan die tijd met veel authentiek (beeld)materiaal levend gehouden. Het snelle succes van de Duitsers in 1940 en de geallieerden in 1944 zorgde ervoor dat de gemeente Heumen behoorde tot de plaatsen die én het eerst bezet én het eerst bevrijd waren.

Hans van Lanen trad als gids op in de bus en vertelde onder meer dat zijn verhaal uitgebreider en met beeldmateriaal te vinden is op de wandelpagina van de website www.erfgoedheumen.nl. Een van de veteranen vroeg daarop of hij er ook op zijn 'mobiel' kon komen. Hans antwoordde dat de site via de telefoon net zo makkelijk te bereiken is als met de computer. De reactie van de man daarop: 'Maar ik bedoel mijn scootmobiel!'

Ommetjes

Binnen de gemeente zijn niet alleen in Overasselt maar ook in Heumen en Malden wandelingen ontwikkeld waarin erfgoed-thema's aandacht krijgen. Deze wandelingen – Ommetjes Heumen, Bos en Kuil en Kop van Malden – staan inmiddels (via een link naar de betreffende website) op de wandelpagina van www.erfgoedheumen.nl.

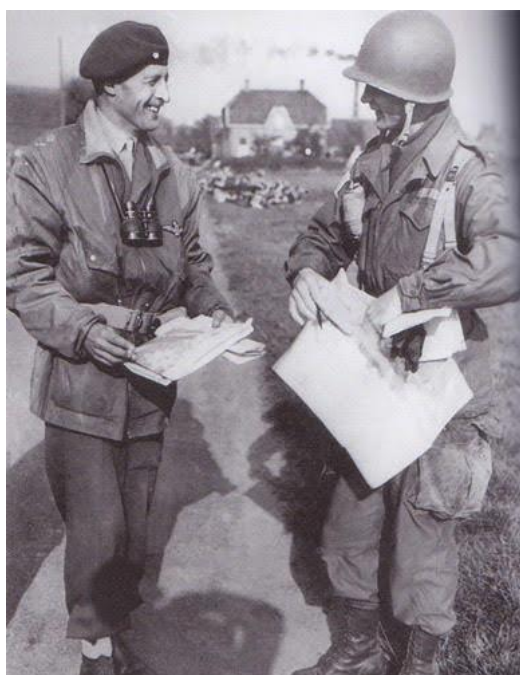
Ook de film van Sjaak Jakobs over het Ommetje Heumen heeft daar een plek gekregen. In deze film van 18 minuten wordt de gehele route in beeld gebracht en de interessante locaties nader toegelicht.

WOII-wandeling gemeente Heumen

Afgelopen jaar is een WOII-wandeling geïntroduceerd in Overasselt. De wandeling kent op basis van QRcodes royale ondersteunende informatie in woord, beeld en geluid.

Naast veel authentiek fotomateriaal zijn video-opnames geplaatst over:

- Louis Hauptfleisch en zijn avonturen tijdens de oorlog;
- een ooggetuigenverslag van de luchtlandingen in plat Overasselts, en
- Café van Lin als centrum van vermaak voor opeenvolgende legergroepen.

Bij deze wandeling staan de luchtlandingen in Overasselt centraal. Dit verhaal van de landingen wordt verbonden met de aansluitende trajecten van de bruggen binnen Nederasselt-Grave en Heumen-Malden.

Ook thema's als de vluchtelingenstroom, jodenvervolging, collaboratie en verzet komen voorbij. De wandeling krijgt zo een gemeentebreed karakter met een totale lengte van circa 33 km, die in deeltappes te lopen is. De wandelfolder is te zijner tijd vrij te downloaden op o.m. de websites van:

www.erfgoedheumen.nl en www.visitnijmegen.nl.

Foto: ontmoeting generaals Gavin (USA) en Browning (UK) in Overasselt

Op 9 en 10 september 2023 worden de nieuwe trajecten geïntroduceerd met een door gidsen begeleide wandeling in groepen. Deze worden voorafgegaan door een presentatie over respectievelijk:

- Jan Heurkens, verzetsman uit Nederasselt en in 1944 gefusilleerd in Vught; en
- Jac Maris, kunstenaar-verzetsman uit Heumen en vervaardiger van een aantal herdenkingenmonumenten in de regio.

De presentatie over Jan Heurkens met aansluitende wandeling (10 km) vindt op 9 september om 10.30 uur plaats in Ons Huis te Nederasselt.

De presentatie over Jac Maris met aansluitende wandeling (13 km) vindt op 10 september om 10.30 uur plaats in het Ateliërmuseum Jac Maris te Heumen.

Tijdens de wandeling wordt onderweg een voedzame lunch aangeboden.

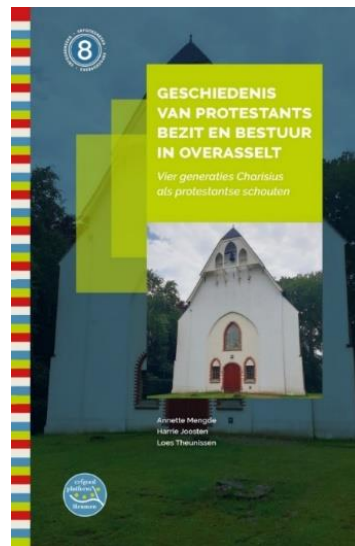
U kunt zich binnenkort voor een of beide data als deelnemer aanmelden op de website van <https://nederasseltgezond.nl/>

Agenda 2023

- Zaterdag 9 september en zondag 10 september** **Open Monumentendag**
Thema: Levend Erfgoed (nadere info volgt)
- Zaterdag 9 september vanaf 10.30 uur** **Ons Huis, Kerklaantje 17, Nederasselt**
Presentatie over Jan Heurkens, met aansluitend wandeling
- Zondag 10 september vanaf 10.30 uur** **Ateliermuseum Jac Maris, Looistraat 57, Heumen**
Presentatie over Jac Maris, met aansluitend wandeling

Publicaties Erfgoedplatform

- Cahier 1: Het veer van Grave naar Nederasselt (€ 15,00)
- Cahier 2: Het verdwenen kasteel Heumen en zijn bewoners (€ 15,00)
- Cahier 3: De Canon van de gemeente Heumen (€ 15,00)
- Cahier 4: De Heumense molens (€ 17,50)
- Cahier 5: Kroonwerk Coehoorn (€ 20,00)
- Cahier 6: Kloostergoederen in Overasselt (€ 17,50)
- Cahier 7: Reconstructie van een linie (€ 17,50)
- Cahier 8: Geschiedenis van protestants bezit en bestuur in Overasselt (€ 20,00)

- Boek 1: Achter het front (€ 20,00)
- Katern 1: Kunst in de Georgiuskerk van Heumen (€ 8,50)

Te bestellen via: <http://erfgoedheumen.nl/bestel.php>

Weet u ...

- dat onze publicaties te bestellen zijn op onze website <https://erfgoedheumen.nl/bestel.php>. en ook te leen zijn bij de Openbare bibliotheken van Malden en Overasselt
- dat ook veel informatie te raadplegen is op:
Verhaal van Gelderland: <https://erfgoed gelderland.nl/project/verhaal-van-gelderland/>
Verhaal tussen Maas en Waal: <https://www.verhaaltussenmaasenwaal.nl/wat-is-een-canon/>

Colofon

De nieuwsbrief, uitgegeven door het Erfgoedplatform Gemeente Heumen, verschijnt minimaal 4x per jaar en is bestemd voor iedereen die zich op een of andere wijze verbonden voelt met het Heumens erfgoed of daarin is geïnteresseerd.

Nieuwsitems kunnen worden gestuurd naar: info@erfgoedheumen.nl

Samenstelling en redactie: Jan Paul Bevoort en Frans Wildenborg.

Het abonnement is gratis. Meld u aan op: info@erfgoedheumen.nl

Een donatie om ons te ondersteunen wordt zeer op prijs gesteld. U kunt een bijdrage overmaken op bankrekening: NL 26 INGB 0007574961 t.n.v. Erfgoedplatform Gemeente Heumen.

Het Erfgoedplatform is een ANBI-instelling zodat uw donatie aftrekbaar is van de belasting.

Omdat sprake is van een zogenoemde culturele instelling geldt voor donaties die in de vorm van een periodieke gift worden gedaan een extra fiscale aftrekmogelijkheid. Voor nadere informatie: neem contact met ons op via: info@erfgoedheumen.nl

Als u geen prijs (meer) stelt op toezending van deze nieuwsbrief, meldt u zich dan af door een e-mail te sturen naar: info@erfgoedheumen.nl